

המגזר הערבי מחוץ לגל

ההסתייגויות מהתוכנית, שאינה עונה על כלל הצרכים של החברה הערבית, יש לברך ולומר, כי בטווח הרחוק, בנוסף לנדבך המדיני, זהו חלק אינטגרלי מהפתרון לצמצום תופעות של פשיעה והקצנה. גם ההחלטה שעליה מסרו אמש ראש-הממשלה והשר לביטחון-פנים, גלעד ארדן, לתגבר את תחנות המשטרה והאכיפה במגזר הערבי, היא מבורכת. בהקשר זה, ראוי לציין כי איסוף הנשק הלא חוקי במגזר הערבי (ולא רק בו), הוא אקט מחויב המציאות, שמנהיגי החברה הערבית קוראים כבר שנים לבצעו. עם זאת, ראוי ללמוד מניסיון העבר ולהבין כי תגבור ועוד כוח, אינם תחליף להשקעה בחינוך, בתעסוקה ובתשתיות; ומובן שגם את הכוח יש להפעיל באופן מדורג, שיסייע להתמודד עם הפשיעה ולא באופן שייצור ניכור ושיגדיל את ההקצנה בשוליים. לכן, הנדבך המשלים לתגבור המשטרתי המדובר, מלבד ההשקעה בתוכנית החומש וטיובה, הוא שיח שוטף עם ההנהגה המקומית, והתאמת האכיפה לכל יישוב וצרכיו. בנוסף, יש להקפיד על הבאת כוח אדם איכותי, ושילוב ממד משלים לאכיפה - של חוקרי נוער, עובדים סוציאליים, ומערך שיוכל, לא רק לעצור עבריינים, אלא גם לשקמם ולמנוע מאלה שמועדים לעבריינות, להיכנס למעגל זה מלכתחילה.

הפשע הנורא שהתרחש ביום שישי בתל-אביב נגד אזרחים, ראוי לכל גינוי והוקעה מכל אזרח בישראל ומכל

אדם, ללא קשר לאמונה הפוליטית והלאומית שלו. על אף שהרקע לאירוע אינו ברור, וטרם ניתן לקבוע אם מדובר באלימות פוליטית או באקט של אדם הסובל מטראומה נפשית, הצטרף רוב הציבור הערבי - לרבות מנהיגי הפוליטיים שהגיעו לאולפני הטלוויזיה, ואמרו זאת בפה מלא - לגינויים; וגם לתקווה, כי הרוצח ייתפס במהרה וישלם במלוא חומרת הדין.

לא ניתן להתעלם מכך, שפרט למקרים בודדים, הערבים אזרחי ישראל, מצפון ומדרום, אינם מעורבים בגל האלימות שמתרחש באחרונה. זאת, בניגוד לאירוע ספטמבר 2000 ולאינתיפאדה הראשונה. אפילו צעדים רדיקליים שבהם נקטה הממשלה, כמו הוצאת הפלג הצפוני של התנועה האסלאמית הנהנה מפופולריות בקרב חוגים רבים בחברה הערבית, מחוץ לחוק, הביאו למחאות מינוריות בלבד ובמסגרת גבולות המשחק הדמוקרטיים.

בלי להיכנס לפרטי אירוע הדמים האחרון, שהרקע להם עדיין אינם ברורים לגמרי, ניתן לקבוע, כי יש באירוע זה מאפיינים דומים לפשע אזרחי שכמוהם ראינו גם בארצות-הברית ובנורבגיה. במקרים מעין אלו, מתערבבים יחדיו מרכיבים סוציו-אקונומיים, נפשיים ואידיאולוגיים; ואנשים שמעורבים בפעולות כאלו, לרוב סובלים מעוני, אבטלה ומהדרה פוליטית וכלכלית.

זהו כמובן לא תירוץ ולא סיבה למעשה נפשע, כפי שקרה בתל-אביב, אך על הרקע הזה, צרמה אמש (מוצ"ש) תגובתו של ראש-הממשלה בנימין נתניהו, אשר חזר ודיבר על אותם הקיצוניים שבקיצוניים, שקולם כמעט אינו נשמע. כשראש-הממשלה מתייצב מול המצלמות, וקורא ל"מי שרוצה להיות ישראלי - להיות ישראלי עד הסוף", הוא מדיד אוכלוסייה שלמה, שממילא מרגישה נרדפת ואשר נוהגת באיפוק.

ראוי גם לומר, כי כל המחקרים שנעשו בנושאי כלכלה והתנהגות, מצביעים על כך שדיכוי, עוני, אבטלה, חוסר מעש, וגם הדרה פוליטית והוצאה של ציבור אל מחוץ לשורות, מביאים בסופו של דבר תוצאות הרסניות בשוליים, כפי שמדינת ישראל חווה גם בנושא הפשיעה האזרחית, שהיא גבוהה יותר משמעותית בחברה הערבית.

בתוך כך, אישרה הממשלה בשבוע שעבר, "תוכנית חומש" לקידום כלכלי של החברה הערבית. עם כל

בגל האלימות הנוכחי המתמשך - האוכלוסייה הערבית בישראל מוכיחה עד כה, כי גם אם יש לה ביקורת קשה על מדיניות הממשלה, היא מוכנה לשחק לפי כללי המשחק הדמוקרטיים

בגל האלימות הנוכחי המתמשך - האוכלוסייה הערבית בישראל מוכיחה עד כה, כי גם אם יש לה ביקורת קשה על מדיניות הממשלה, היא מוכנה לשחק בכללי המשחק הדמוקרטיים. בין שיתברר כי האירוע האחרון היה אירוע "רגיל" של אלימות פוליטית, או אירוע של אדם הלוקה בנפשו, יש להסתכל על המכלול השלם, ולפעול בהגינות כלפי הציבור הערבי. ●

הכותב הוא חוקר בחוג ללימודי עבודה באוניברסיטת תל-אביב ובמכון הישראלי לדמוקרטיה